

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **České republiky - Vězeňské služby České republiky** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ní a **Okresním soudem v Karviné** a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 20 C 242/2015, o zaplacení částky 2438 Kč: žalobkyně **České republiky - Vězeňské služby České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, a žalovaného **M. H.**,

t a k t o :

Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 20 C 242/2015, o zaplacení částky 2438 Kč, **je správním orgánem**.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným dne 19. 9. 2016 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále též jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), navrhla Vězeňská služba České republiky (dále jen „žalobkyně“), tomuto senátu rozhodnutí sporu o pravomoc podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., který vznikl mezi ní a Okresním soudem v Karviné ve věci o zaplacení částky 2438 Kč, vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 20 C 242/2015.

Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Karviné dne 29. 6. 2015 domáhala proti žalovanému zaplacení částky 2438 Kč s odůvodněním, že mu v průběhu výkonu trestu odnětí svobody, tj. od 25. 8. 2004 k datu podání žaloby, byla ve Věznici Mírov a Vazební věznici Brno poskytována péče podléhající regulačním poplatkům a vyžadující doplatky za léky, které je žalovaný povinen uhradit podle § 28 odst. 2 písm. k) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VTOS“). Okresní soud v Karviné usnesením ze dne 1. 7. 2015, čj. 20 C 242/2015 - 11, rozhodl o zastavení řízení o podané žalobě s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena řediteli Věznice Karviná. Vycházel z toho, že podle § 28 odst. 2 písm. k) zákona o VTOS je odsouzený povinen uhradit náklady na zdravotní

služby poskytnuté v zájmu zachování nebo zlepšení jeho zdravotního stavu nad rámec zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo ze státního rozpočtu nad rámec mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, a to včetně regulačních poplatků, a že o povinnosti odsouzeného nahradit tyto další náklady spojené s výkonem trestu podle § 36 odst. 1 písm. b) téhož zákona rozhodne ředitel věznice. Podotkl, že uvedená úprava byla do zákona o VTOS začleněna zákonem č. 276/2013 Sb., který neobsahuje žádná přechodná ustanovení, a že od 1. 1. 2014 je tedy příslušný k rozhodnutí o povinnosti uhradit náklady spojené s výkonem trestu včetně nákladů na zdravotní služby a regulačních poplatků ředitel věznice, bez ohledu na to, kdy případná povinnost uhradit regulační poplatky žalovanému vznikla. Navíc uvedl, že žaloba byla podána dne 29. 6. 2015 a že pokud žalobce nepodal žalobu ještě před změnou právní úpravy, pak od 1. 1. 2014 je příslušný k rozhodnutí o úhradě regulačních poplatků a nákladů na zdravotní služby ředitel věznice. Jelikož je pravomoc ze zákona svěřena řediteli věznice, nemá soud podle § 7 odst. 1 o. s. ř. pravomoc v těchto věcech rozhodovat. Na nedostatku pravomoci soudu nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalovaný svůj závazek vůči žalobkyni uznal; nejde totiž o vznik nového závazku, jehož posouzení by pak náleželo do pravomoci soudu, neboť uznáním závazku se pouze zakládá vyvratitelná právní domněnka, že dluh v době uznání existoval. Měl proto za to, že pro rozhodnutí ve věci je příslušný ředitel Věznice Karviná, neboť žalovaný trest nyní vykonává v této věznici.

Žalobkyně s názorem Okresního soudu v Karviné nesouhlasila, a proto podala návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. V návrhu uvedla, že předmětná úprava byla do normativního textu začleněna zákonem č. 276/2013 Sb. s účinností od 1. 1. 2014 a že až do 31. 12. 2013 řediteli věznice nenáleželo oprávnění rozhodovat o povinnosti odsouzeného nahradit náklady na zdravotní služby a na regulační poplatky. Podle jejího názoru nastíněná změna právní úpravy vyvolává potřebu stanovit postup, jak má být rozhodováno o povinnosti hrazení nákladů na zdravotní služby a na regulační poplatky za období předcházející 1. 1. 2014, neboť u pohledávek z této doby se projevuje nejednotnost soudní praxe (na rozdíl od pohledávek vzniklých po 1. 1. 2014, kdy příslušná rozhodnutí vydávají ředitelé). Namítla, že v zákoně č. 276/2013 Sb. nejsou obsažena žádná přechodná ustanovení a důvodová zpráva k tomuto zákonu se otázkou oprávnění ředitele věznice rozhodovat o povinnosti odsouzeného nahradit náklady na zdravotní služby a na regulační poplatky i za období předcházející 1. 1. 2014 nevěnuje. Navrhla, aby zvláštní senát rozhodl, že příslušný vydat rozhodnutí ve věci je soud a že usnesení Okresního soudu v Karviné ze dne 1. 7. 2015, čj. 20 C 242/2015 - 11, se zrušuje.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi Okresním soudem v Karviné rozhodujícím v občanském soudním řízení a žalobkyní jako správním orgánem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Okresní soud v Karviné v předcházejícím občanském soudním řízení popřel svou pravomoc rozhodnout věc. Žalobkyně popírá svou pravomoc rozhodnout věc po jejím postoupení. Ve věci se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zvláštní senát zákonem č. 131/2002 Sb..

V předložené věci má zvláštní senát posoudit, kdo je příslušný rozhodnout o zaplacení nákladů na zdravotní služby a regulační poplatky spojených s výkonem trestu odnětí svobody (i výkonem předcházející vazby), jestliže povinnost odsouzeného uhradit tyto náklady vznikla před 1. 1. 2014.

Podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. k) zákona o VTOS je odsouzený povinen uhradit náklady na zdravotní služby poskytnuté v zájmu zachování nebo zlepšení jeho zdravotního stavu nad rámec zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo ze státního rozpočtu nad rámec mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, a to včetně regulačních poplatků.

Podle ustanovení § 36 odst. 1 zákona o VTOS v nyní účinném znění o povinnosti odsouzeného nahradit další náklady spojené s výkonem trestu rozhodne ředitel věznice. Podle písm. b) téhož ustanovení jsou těmito náklady i náklady na zdravotní služby podle § 28 odst. 2 písm. k) a na regulační poplatky.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 zákona o VTOS v rozhodnutí podle odstavce 1 musí být jednotlivé náklady vyčísleny. Proti tomuto rozhodnutí může odsouzený do 3 dnů od oznámení podat stížnost, o níž rozhoduje generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby. Podání stížnosti má odkladný účinek.

Výše uvedený postup podle odstavce 3 se uplatní i v případě neuhrazených nákladů spojených s výkonem vazby, která výkonu trestu odnětí svobody předcházela.

Jak je zřejmé z citovaných ustanovení, příslušnost k rozhodnutí o úhradě nákladů na zdravotní služby a na regulační poplatky spojených s výkonem trestu odnětí svobody (i s výkonem vazby) je podle stávající právní úpravy dána řediteli věznice. Polemika žalobkyně, (navrhovatelky) vedená ohledně odlišného režimu pohledávek vzniklých před 1. 1. 2014 z titulu povinnosti odsouzeného nahradit tyto náklady, je v intencích kompetenčního sporu bezpředmětná, a to vzhledem k tomu, že zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS).

Lze však uvést, že problematikou povinnosti odsouzeného k náhradě nákladů řízení spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody (před 1. 1. 2014) se zabýval i Nejvyšší soud ve své opakované rozhodovací praxi, od níž zvláštní senát nemá důvod se argumentačně odchýlit ani v projednávaném případě a podle níž projednání a rozhodnutí věci nepatří do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a konkrétní výši nákladů řízení určuje ředitel věznice svým rozhodnutím, které je rozhodnutím správního orgánu (vydaným ve správním řízení, na které se vztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů), posléze opravňujícím k podání návrhu na výkon rozhodnutí (exekuci) [k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 344/2012, nebo usnesení téhož soudu ze dne 24. 9. 2010, sp. zn. 20 Cdo 4240/2008, o která opíral své rozhodnutí o nedostatku pravomoci v této věci již Okresní soud v Karviné, a to včetně závěru, že na nedostatku pravomoci soudu nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalovaný svůj závazek vůči žalobkyni uznal].

Zvláštní senát proto z uvedených důvodů podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc správního orgánu, jež je založena § 36 odst. 1 zákona o VTOS.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. V dané věci však nebylo důvodu žádné takové rozhodnutí rušit, neboť žalobkyně, jako strana kompetenčního sporu, která má pravomoc ve věci rozhodnout, žádné rozhodnutí, kterým by popřela svoji pravomoc o věci rozhodovat, nevydala.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude žalobkyně (resp. přísl. ředitel věznice, která pohledávku spravuje) pokračovat v řízení o předmětném sporu. Přitom přihlédně k tomu, že nebude nadále možné se po žalovaném domáhat povinnosti zaplatit regulační poplatky za lůžkovou péči (ve výši 2100 Kč), neboť by byla uložena na základě ustanovení, jež bylo jako protiústavní zrušeno (srov. nález ÚS ze dne 3. 2. 2016, sp. zn. I. ÚS 3599/15).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. června 2017

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu